

Što znači biti udomitelj a što posvojitelj?

Udomiteljstvo je oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se osobi (djetetu ili odrasloj osobi) u obiteljskom okruženju pruža briga primjerena njezinoj dobi i potrebama. Na području Istre postoji značajan nedostatak udomitelja – posebice udomitelja za djecu, stoga će u nastavku više biti govora o udomiteljstvu djece.

Bitno je razlikovati udomiteljstvo od posvojenja. Udomiteljstvo podrazumijeva privremenu brigu i skrb o djetetu do stvaranja uvjeta za povrat u biološku obitelji ili posvojenje. Posvojenje je oblik obiteljsko-pravne zaštite koji djetetu omogućuje odrastanje i odgoj u sigurnom obiteljskom okruženju, a posvojiteljima roditeljstvo. Posvojenjem nastaje neraskidiv odnos srodstva između posvojitelja i posvojenika. Svrha udomiteljstva je omogućiti djetetu bez adekvatne roditeljske skrbi odrastanje u zamjenskoj obitelji, a odraslim osobama primjereno zbrinjavanje.

Udomiteljstvo

Svaka osoba koja se želi baviti udomiteljstvom podnosi zahtjev za davanje dozvole za obavljanje udomiteljstva nadležnom centru za socijalnu skrb. U obzir za razmatranje zahtjeva dolaze osobe koje imaju sljedeće uvjete:

- hrvatsko državljanstvo
- najmanje 21 godinu života
- prebivalište u Republici Hrvatskoj
- poslovnu sposobnost
- zdravstvenu sposobnost
- završenu osnovnu školu
- sposobnosti za potrebnu skrb o smještenim osobama, njihovu zaštitu, čuvanje, njegu, odgoj i zadovoljavanje drugih potreba, prema stručnoj procjeni tima za udomiteljstvo
- propisane stambene i materijalne uvjete za obavljanje udomiteljstva.

Slijedi razgovor sa socijalnom radnicom i psihologom, a Tim za udomiteljstvo dolazi i u dom potencijalnih udomitelja pri čemu se provjerava odgovara li prostor potrebama djeteta.

Prije nego dijete dođe u obitelj, udomitelj obavezno prolazi osposobljavanje u trajanju od 40 sati, tijekom kojeg se kroz radionice i predavanja obrađuju teme vezane uz udomiteljstvo – dolazak nove osobe u obitelj, kontakti s biološkim roditeljima, gubitak i tugovanje, odgoj djece i sl.

Pri smještavanju djece u udomiteljsku obitelj vodi se računa da udomiteljska obitelj može pružiti dobro okruženje za to dijete, s obzirom na njegove osobine. Cilj je da dijete ne mijenja udomiteljske obitelji, već da u jednoj obitelji ostane sve dok traje potreba za udomljavanjem. Dijete koje dolazi u novi dom nerijetko nosi traume odrastanja u neadekvatnim stambenim uvjetima ili posljedice izloženosti nasilju.

Može se raditi o djetetu koje je na neki način zanemareno, odgojno zapušteno, zlostavljano ili koje je tragičnim spletom okolnosti ostalo bez roditelja. Osim uobičajene i brige i skrbi bit će im potrebna podrška i pomoć u prevladavanju emocionalnih, socijalnih a ponekad i ponašajnih poteškoća. Dijete starije dobi često zna skrivati povrijeđenost i nesigurnost iza drskog ili hladnog ponašanja i distanciranja od udomitelja.

U takvim slučajevima potrebno se dodatno naoružati stipljenjem jer se iza tog obrambenog zida nalazi nesigurno i nesretno dijete koje se boji vezivanja zbog straha od odbacivanja. Kod pojavljivanja bilo kakve poteškoće, stručni djelatnici centra uvijek će biti na raspolaganju za razgovor ili savjetovanje.

Prije nego se netko odluči na udomljavanje djeteta, bitno je da su svi članovi obitelji spremni prihvatiti novog člana, te da su se spremi potruditi kako bi se dijete osjećalo kao dio obitelji. Stoga stručnjaci savjetuju: *Ukoliko razgovorom utvrdite da Vaša djeca to neće moći dobro prihvatiti, bolje je da udomiteljstvo odgodite dok svi članovi obitelji za to ne budu spremni.*

Posvojenje

Iako u Istri ima dosta djece smještene u domove socijalne skrbi ili kod udomitelja, nije svako dijete ujedno i kandidat za posvojenje.

Dijete se može posvojiti ako su oba roditelja, ili jedini roditelj (u slučaju da dijete nema upisano majčinstvo ili očinstvo) dali pristanak, ako su roditelji lišeni roditeljske skrbi ili su roditelji potpuno lišeni poslovne sposobnosti.

Da bi osoba bila kandidat za posvojitelja:

- treba imati najmanje 21 godinu
- treba biti najmanje 18 godina starija od posvojenika
- treba imati hrvatsko državljanstvo (iznimno može imati strano državljanstvo ako je to od osobite koristi za dijete)
- ne smije biti lišena roditeljske skrbi niti poslovne sposobnosti
- njezino dosadašnje ponašanje i osobine moraju ukazuju na dobre roditeljske sposobnosti.

Dijete mogu posvojiti bračni drugovi zajednički, ili samo jedan bračni drug uz pristanak drugog bračnog druga.

Dijete može posvojiti osoba koja nije u braku ako je to od osobite koristi za dijete.

Posvojitelji se upisuju u maticu rođenih kao roditelji. Posvojenjem posvojenik i njegovi potomci stječu pravo nasljeđivanja posvojitelja i krvnih srodnika posvojitelja.

Posvojenje se može zasnovati do osamnaeste godine života djeteta, a dijete koje je navršilo 12 godina mora dati svoj pristanak za posvojenje.

Osobe koje žele posvojiti dijete te su prošle odgovarajući postupak kao potencijalni posvojitelji, a nisu još posvojili dijete ponekad žele biti i udomitelji. Nema prepreke za to, status udomitelja ne utječe na mogućnost posvojenja djeteta. Međutim, svi podaci o posvojenju su službena tajna, pa ne možete posvojiti djecu koju i udomljujete.

Kristina Pauro, dipl. psihologinja